

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Discurs del rector magnífic de la Universitat de València,
prof. Dr. Esteban Morcillo, en el Solemne Acte d'Investidura
com a Doctor 'Honoris Causa' del prof. Dr. Paul Preston

València, 26 d'octubre de 2015

En primer lloc, vull donar-vos la més cordial benvinguda a aquest Paraninf, teatre acadèmic de la Universitat de València, edifici històric ubicat al bell mig de la ciutat de València. *Sapientia Aedificavit*, un espai per al saber, on els Jurats de la Ciutat de València erigiren l'Estudi General fundat a la fi del segle quinze.

Des d'aleshores ençà, al llarg dels temps, les portes d'aquest edifici han estat obertes i les seues aules i laboratoris han acollit les activitats pròpies d'una Universitat que s'ha construït mitjançant la dedicació i l'esforç col·lectiu d'homes i dones compromeses amb la ciència i el coneixement.

De la història, i particularment de la història recent, la Universitat de València s'honora hui en comptar amb un dels màxims exponents de la historiografia espanyola contemporània, el Dr. Paul Preston, que ha estat acompanyat en aquest solemne acte d'investidura, respectuós amb l'històric i tradicional cerimonial universitari, per una magnífica comissió d'acompanyament i padrins.

Siguen per tant les meues primeres paraules per a felicitar de tot cor i efusivament el professor doctor Paul Preston per la seua incorporació al Claustre de doctors i doctores de la Universitat de València, en virtut de l'acord de Consell de Govern, a proposta de la Facultat de Geografia i Història i del Departament de d'Història Contemporània, assumida amb plaer com a pròpia pel rector de la Universitat.

Una decisió que ha tingut en compte, com ens ha llegit la senyora Secretària General de la Universitat, els rellevants mèrits universitaris i acadèmics que concorren en la seua persona, amb una extraordinària producció científica, destacant-se per la seua condició d'historiador social, per la seua destacada excel·lència inserida en la ja llarga tradició de l'hispanisme britànic, i per la seua amplia vinculació i constant relació amb la nostra Universitat, una relació que es remunta a molts anys enrere, rebent ara, en justa contrapartida, un molt ampli i càlid suport a la seua incorporació com a doctor 'honoris causa' per la Universitat de València.

Professor Doctor Paul Preston, benvingut al Claustre de doctors i doctores de la Universitat de València. Benvingut a la que és la seua casa per dret propi.

I he d'agrair, professor Paul Preston, molt especialment, la seua decisió personal de dedicar-se a la història contemporània d'Espanya. Gràcies doctor Preston per voler ser hispanista. Una decisió que sens dubte ha contribuït a conèixer-nos millor a nosaltres mateixos.

No oblidem que la funció última de la universitat, la que la justifica i li dóna sentit, és la seua funció social, la seua contribució —a través del saber— al progrés i el benestar de la societat. Una transferència, un retorn multiplicat de la inversió que la societat ha fet en la universitat. Una societat de la qual ha nascut i a la qual es deu, i sabeu que el nostre cas és un veritable paradigma com he assenyalat a l'inici d'aquestes paraules.

Aquest paradigma, docència, ciència i cultura, es troba admirablement

reunit en la persona i la dilatada i sòlida trajectòria científica i acadèmica del doctor Paul Preston, una personalitat apassionada i compromesa amb els valors socials i un referent internacional de la historiografia contemporània.

En la seua esplèndida 'laudatio', el Dr. Ismael Saz ens ha presentat la semblança del nostre nou 'honoris causa'. Un 'historiador social', atent a les individualitats, a les persones que, des del rigor de la recerca, amb serietat i solidesa, ha mostrat les dinàmiques polítiques i socials de l'Espanya del segle XX i, des de 'l'atenció als personatges', com ha remarcat el professor Saz, ens ha mostrat hàbilment i amb profunditats -fins i tot psicològiques- les biografies de les personalitats que han marcat el nostre passat més pròxim i entre les quals cal destacar, com s'ha dit, la biografia del dictador Franco, una ineludible referència.

D'entre els rellevants mèrits que fan mereixedor al Dr. Preston d'aquesta distinció atorgada pel Consell de Govern, no són sols les seues nombroses obres i el seu merescut reconeixement en la comunitat acadèmica sinó també la seua ampla projecció entre el gran públic, que ha pogut gaudir de la lectura de la nostra història recent, una difusió de la història sense perdre mai el màxim rigor intel·lectual, que ens ha permès conèixer una part del nostre passat que durant molts anys ens havia estat silenciada i, també, manipulada.

El seu magisteri, en el sentit més elevat de la paraula 'mestre', amb la capacitat per proporcionar entorns de treball, per 'crear escola', i la seua capacitat per obrir espais de diàleg, de trobada i de debat són característiques de Paul Preston que, possiblement, estan estretament

relacionades amb els seus orígens i amb la seua experiència en tots els nivells del sistema educatiu, com ha explicat en la seua 'lectio' el nostre nou 'honoris'.

En la història recent d'Espanya, la necessitat de canvi social ha estat lligada, profundament, a les necessitats de formatives en general i d'alfabetització, en particular. Els esforços de la Segona República, sobradament coneguts per totes i tots vostès, foren trencats per una Guerra Civil, pròleg d'una Guerra Mundial, que va acabar amb els drets i les llibertats d'un poble que, des de l'endarreriment de la seua economia i la manca de democràcia havia avançat fins situar-se en les primeres avantguardes internacionals pel que fa als drets civils.

Uns drets civils que havien estat reclamats des de les primeries del segle, també, en l'entorn acadèmic. La Federació Universitària Escolar, la FUE, fundada el primer terç del segle XX, organització activa en defensa dels drets dels estudiants contra la política universitària de la dictadura n'és un exemple que aquesta Universitat va reconèixer atorgant-li la seua Medalla.

La Guerra Civil no només va trencar anhels de llibertat i acabà amb una democràcia.

A més dels milers de morts va suposar un abocament a l'exili de milers de ciutadans i ciutadanes.

Exili i repressió interior com el rector Peset, però també una autèntica crisi humanitària la d'aquells que hagueren de fugir per les fronteres,

deixant les seues trajectòries professionals, les persones estimades i els seus somnis, convertits en refugiats, i acabaren en una Europa pre-bèl·lica.

L'exili dels que fugiren per mar ha estat recordat recentment en una exposició a aquest edifici: 'Stanbrook, 1939. L'exili republicà cap al nord d'Àfrica'. D'altres fugiren cap Amèrica, particularment a Mèxic, convertit en terra d'acollida.

Hui en dia, en veure la greu crisi humanitària d'emigració a què s'enfronta Europa, hem de pensar en el nostre passat recent, hem de tindre present eixa memòria, i també veure com contribuïren els exiliats al progrés de la ciència i al desenvolupament d'aquells països que els acolliren.

Als universitaris que lluitaren contra la dictadura la nostra Universitat dedicà també una exposició que contribuí a recuperar la seua memòria.

Perquè, i em permetran que empre les paraules del cantautor de Xàtiva, medalla de la nostra Universitat, al llarg del franquisme 'a escola, ens furtaven la memòria, feien mentida del present'.

Perquè, després de la mort física, hi ha una segona mort, la de la manipulació de la veritat i del passat. Però encara hi ha una tercera: l'oblit.

Hem d'evitar l'oblit, hem de recuperar una memòria de vegades perduda, d'altres soterrada sota capes de construccions de relats interessats al servei d'idees dominants.

El Dr. Preston ha contribuït a eixa justícia i a eixa memòria. Ho va fer en vida del dictador, quan ací encara es prohibien alguns llibres pel seu contingut.

La relació del professor Preston amb la Universitat de València és intensa, i ho és també mitjançant la col·laboració de la Fundació Cañada Blanch, un referent fonamental en la presència de les cultures espanyola i valenciana en el Regne Unit.

El nostre honoris és 'Príncipe de Asturias Professor of Contemporary Spanish History' i director de la 'Cañada Blanch Centre for Contemporary Spanish Studies' a la prestigiosa institució acadèmica 'London School of Economics and Political Science'.

Als President, Vicepresidents, Junta Directiva i patrons de la Fundació Cañada Blanch els agraiem la seua intensa col·laboració que tan valuosa i incondicionalment sempre atorguen a la nostra antiga Universitat des de fa ja tants anys, i ara especialment la seua distingida presència en aquest acte.

Aquest reconeixement a la Fundació no estaria complet sense, al menys, un breu record a la figura del seu fundador, don Vicente Cañada Blanch.

La seua magnífica biografia recentment publicada ens permet aproximar-nos més encara a un emprenedor, un visionari, una persona que tenia clara la senda de futur: la formació i la internacionalització. La seua generositat ha de ser un exemple de mecenatge, especialment en els temps actuals en què es produeix una acumulació de riquesa i

una desigualtat sense precedents. Un esperó per a tindre nosaltres el mecenatge que existeix en altres cultures i que, juntament amb els recursos públics propis d'un model social europeu en què tots creiem, ens permeta assolir les més altes fites intel·lectuals.

Professor doctor Paul Preston, moltes gràcies per honorar-nos amb la seua presència i magisteri, i per incorporar-vos com a doctor honoris causa amb plenitud de drets i obligacions al Claustre de doctors i doctores de la nostra institució. Enhorabona.

Els agraïm la seua assistència a aquest acte i la seua amable atenció.

Moltes gràcies.

VNIVERSITAT E VALÈNCIA

